

INHOUD

Verblijven in den vreemde 9

AUSTRALIË

Oom Brian, de pitbullwerper 19

Nana's strijd tegen de drank 23

Kermisgasten in Queensland 27

De clownshoofden van Shelley 30

AZIË

Als de aarde splijt 35

Een professor in Hangzhou 39

Logés 43

Meneer Wang en de Joden van Shanghai 47

Hoe Wilma overleefde in haar hutong 51

Pekinggeend 56

Laotiaanse Faeng en twee Amsterdamse dames 58

Bee in Bangkok 62

Het geluk van Pinang 66

De kapsters van Lhasa 71

De Levende Godin van Kathmandu 74

Teo Baba 79

Op weg naar Lhasa 82

De non uit Spiti 85

Met een non naar Tabo 89

De koning van Spiti 93

NOORD-AMERIKA

Oom Henry 99

MIDDEN-AMERIKA

- Brigida en de goudvissen 105
Brigida krijgt een bed 108
Mister Bill 112
Mijn huis in Puerto 116
Jozef en de zee 120
Naar Groot en Klein Corn Island 124
Gerry 131
Maragnons eten in Wawa 135
Jet en orkaan Felix 140
De kreeft van Sylvia 144
Grote Sid 147
Rob en zijn Rancho 150
Kleine Cat 155
Logeren bij de Kuna's 157
Lotti Zelenka 161
De Panamese liefde van Joke 166
Een lift met uitzicht 171
Met de Parvitt op het kanaal 175
Café Coca Cola 179
De slavin van de supermarkt 183

ZUID-AMERIKA

- De eik in Buenos Aires 191
Op zoek naar een gaucho 194
Welsh in Argentinië 197

EUROPA

- Met een japanner naar het Wilde Oosten 203
- Het diploma van Andra 209
- Mooi in Tallinn 214
- Eiland in de Oostzee 217
- Burgemeester van Vormsi 221
- Valter Esko en de oorlog 226
- Het huis van Ann's grootvader 230
- Onder de verweesden van Estland 233
- Een huis in Hongarije 239
- Heimwee aan het Balatonmeer 243
- De reis van Evelin 247
- De enige Tibetaan van Southall 250
- Hotel Au Mal Aimé 255

NEDERLAND

- De zak van Zuid-Beveland 261
- Land van herkomst 264
- Chinese Amanda uit Sydney 267
- Thuis 270

VERBLIJVEN IN DEN VREEMDE

Het eerste hotel waar ik logeerde, op een Waddeneiland, herinner ik me als een schip. Buiten loeide de storm, het was rond Kerstmis. Iedereen die binnenkwam droeg een druipend regenpak en kaplaarzen. Ik sliep in een kooi op zolder en hield er rekening mee dat ik daar 's nachts door de woeste zee uit geslingerd zou kunnen worden. De personeelsleden van het hotel leken net stuurse matrozen, praten deden ze zo min mogelijk. Mijn zusje en ik waren ervan overtuigd dat de kok een houten been had. Het avondeten, een dagschotel, werd geserveerd tussen zes en zeven. Wie te laat kwam, of iets niet lustte, had pech gehad. Als de obers met elkaar in gesprek waren, stoorde je niet. Het was in de tijd van de provo's, de verbeelding was aan de macht, en het bedienen van gasten werd als iets vreselijk ouderwets gezien.

Tijdens dat verblijf leerde ik dat je op alles voorbereid moet zijn als je uit logeren gaat. Het was handig een extra deken bij je te hebben voor de ergste kou, en met een zak muesli kon je de honger stillen als je te laat had opgegeven voor het lunchpakket. Later, toen ik alleen op reis ging, kwam die kennis mij goed van pas.

In 1981, toen ik in mijn eentje door China trok, sprak ik geen woord Chinees. Ik was als een blinde die op de tast de weg moest vinden. In elke stad was maar één hotel dat buitenlanders mocht toelaten. En dan nog: de receptionist zei altijd dat het vol was, ook al logeerde er geen enkele gast. Ze wilden niet

lastiggevallen worden en bovendien waren ze erop ingesteld groepen te ontvangen. Aan alleenreizenden hadden ze een broertje dood. Het kon uren duren voordat er eindelijk iemand voor me uit sjokte naar een kamer die in de meeste gevallen op een gevangeniscel leek. Eén keer trof ik een tot de rand gevulde po aan onder mijn bed. Toen ik een personeelslid daarop wees zei ze: ‘Daar ga ik niet over.’

Het beste in het China van toen was om de dingen te nemen zoals ze waren. Restaurants leken op kantines. Je betaalde aan een loket. De bonnetjes die je ontving, leverde je ergens anders weer in en vervolgens kreeg je een kom toegeschoven. Daarmee manoeuvreerde je voorzichtig door de drukte - want in die tijd waren restaurants maar een paar uur per dag open en het was er altijd vol - en dan stelde je je op achter iemand die aan een tafel zat. Geduldig wachtte je tot die persoon was uitgegeten en een sigaretje had gerookt. Dan was het jouw beurt te gaan zitten en al snel stond er achter jou iemand te wachten. Heel soms kon je iets bestellen wat werd gebracht. Maar ook dan was je niet van rust verzekerd. Ik had net een paar happen genomen toen een serveerster naar me toe kwam en in moeizaam Engels zei: ‘*You pay now! You go now!*’

Tijdens de eerste reizen die ik maakte beschikte ik over een klein budget en sterrenhotels of chique restaurants lagen niet binnen mijn bereik. Toch werd ik onderweg regelmatig overrompeld door de schoonheid van een verblijf. In Golfito, Costa Rica, logeerde ik in hotel Miramar. Het had een openluchtbar die uitkeek over een maanvormige baai. Je hoorde golven rond rotsen spoelen terwijl je een biertje dronk en met de andere

gasten kletste, goudzoekers die aan de overkant van het water hun geluk beproefden. Goudklompen zo groot als een vuist lieten ze soms zien. Eenvoudige maaltijden waren er ook te krijgen en 's avonds hoefde je niet ver te lopen want je kon zo je bed inrollen. De beste kamers, onder een golfplatendak waar de regen prachtig op kon hameren, kostten vier dollar per nacht en dat was een goede investering want de goedkopere, die van twee dollar, waren het domein van de plaatselijke prostituees en hun klanten. 's Morgens werd je gewekt door de prachtige mistroostige fluit van de bananentrein. Die rammelde klokslag zes uur voorbij. Tijd voor een stevig ontbijt.

Later heb ik wekenlang zeer gelukkig gebivakkeerd in een vervallen koloniaal pand in het centrum van Saigon. In de badkamer ontbraken tegels, sommige oude meubels misten een poot, maar ik had een hele suite tot mijn beschikking, die bijzonder Frans van sfeer was waardoor mijn gedachten voortdurend afdreven naar elegante, vroegere tijden. Buiten ritselden de bladeren van de platanen. In een paar minuten lopen was ik bij meneer Trang, een zeventigjarige antiekhandelaar met wie ik vriendschap had gesloten. Aan het eind van de middag nipten we samen glaasjes Heinekenbier terwijl zijn vrouw ons nauwlettend in de gaten hield.

Ik herinner me een kamer in een voormalig paleis in Istanbul waar ik ontbeet in een bloementuin met brood en rozenjam, en een kamer in Delhi die uitkeek over een markt waarover beschilderde olifanten wandelden. Maar heel vaak logeerde

ik ook in lawaaierige, lelijke, vreselijke gelegenheden. De verschrikkelijkste nacht bracht ik door in de Australische Two Mile Pub, in het vlakke, schroeiend hete binnenland van New South Wales. Ik was voor de deur gestrand, mijn auto had het begeven. In het aangrenzende café werd zoveel gevochten dat het wel oorlog leek. De temperatuur schommelde rond vijftienvertig graden en mijn kamer had geen raam. *'What do you need a window for, love?'* vroeg de eigenaar toen ik me daarover beklaagde.

Toen ik meer geld kon uitgeven zorgde ik ervoor dat mijn kamer altijd wel een raam had. En, vreemd genoeg, al snel was dat niet genoeg. Dat raam moest een uitzicht hebben, over glooiende velden, een straat, een interessante buurt of over een turkoois gekleurde zee. Steeds meer eisen ging ik stellen. Ik wilde een badkamer bij de hand, een restaurant in de buurt, vriendelijk personeel.

Na jaren reizen in Azië, Europa, Australië en Midden-Amerika dacht ik wel iets te weten over het vinden van een goed logeeraadres totdat ik met Suzanne op stap ging. Suzanne is een New Yorkse gepensioneerde zakenvrouw die tien maanden per jaar als een trekvogel de zon achternaarist, van noord naar zuid en weer terug.

We spraken met elkaar af in Buenos Aires, Argentinië. Suzanne had geregeld dat we de eerste avond meteen in een trein zouden stappen. 'Zo komen we dichterbij onze bestemming en we hoeven geen hotel te betalen,' zei ze. De spoorwegen van Argentinië zijn jarenlang slecht onderhouden. Onze ramen leken wel gezandstraald, alles viel van de wan-

den, maar toch trokken we in groot comfort door de pampa's in een tweepersoons couchette. 's Morgens vroeg arriveerden we verkwikt in Bahia Blanca.

Toen we vervolgens in de kustplaats Madryn belandden, wist Suzanne precies wat voor accommodatie ze zocht, een klein appartement met een keuken en uitzicht op zee. En we vonden het. In een supermarkt om de hoek deden we inkopen en Suzanne ging aan de slag terwijl ik een glaasje Argentijnse wijn dronk. Op reis kookte ze graag zelf. Ik vond het bijzonder zoals zij zich in zeer korte tijd een thuis kon scheppen. Wel moest ik eraan wennen dat ze uitsluitend met haar handen at. Mes en vork gebruikte ze uit principe niet, dat vond ze een burgerlijke gewoonte.

's Nachts hoorde ik haar opstaan en in de koelkast rommelen. Ze was niet voor niets zeer omvangrijk, Suzanne kon veel eten. De volgende ochtend zag ik overal vuile borden staan, ze had in bed liggen smikkelen terwijl ze naar de tv gekeken had. De keuken kon ook wel een opknapbeurt gebruiken, maar we hadden haast. Onze bus stond op het punt van vertrekken.

In Chili huurden we prachtige kamers bij een familie in een tuin. Suzanne had gebruik van de keuken bedongen. De eigenaars zullen verwacht hebben dat we een eitje wilden bakken, maar Suzanne was uren in de weer en trok alle kasten open om pannen en kruiden te vinden. Regelmatig staken familieleden een hoofd om de deur, ze keken ontzet naar de ravage die werd aangericht. Toen de vrouw des huizes een avondmaaltijd voor haar gezin wilde maken moest ze zich langs

Suzanne heen wringen. Donkere blikken werden er naar ons geworpen, waar Suzanne zich niet aan stoorde.

Nooit heb ik me op reis zo gehaat gevoeld.

14

In Ushuaia, de zuidelijkste stad van Argentinië, bezochten we een *tenedor libre*, een gelegenheid waar je onbeperkt van een buffet kunt opscheppen. Er waren verschillende soorten ge-roosterd vlees, schalen met salades, koude hammen, pasta's, en aardappelen. Een ober, die Suzanne met haar handen had zien eten, kwam in paniek op ons af met een stapel papieren servetten. Waarschijnlijk had iemand geklaagd. Suzanne sloeg geen acht op de man en ging meer eten halen. Ik zag haar terugkomen met een volgeladen bord in haar hand waar gesmolten kaas vanaf droop. Een man greep naar zijn hoofd, een van de kaasdraden was in zijn haar verstrikt geraakt. Suzanne merkte het niet en liep door. Vanaf die dag realiseer ik me: er zijn niet alleen verschrikkelijke hotels of restaurants. Er zijn ook gasten die je jaren later nog de rillingen over je rug kunnen bezorgen.

Onlangs logeerde ik in een vijfsterrenhotel in Washington DC. Mijn zwager werkt voor de keten waar het toe behoort, en hij bood mij een suite aan in een prachtig verbouwd postkantoor. De luxe was overweldigend. Een kingsize bed, een mahonie bureau met internetaansluiting, een strijkplank met strijkijzer, een televisie zo groot als het scherm van een bioscoop en een badkamer met zoveel crèmes, shampoos en zeepjes dat het wel een schoonheidssalon leek. Aan alles was gedacht. Verlangde je naar een huisdier, dan hoefde je maar te bellen

en er kwam iemand met een goudvis in een kom. Ik keek naar het rondzwemmende beestje en wilde nergens heen. Waarom zou ik ook?

Er was één probleem: de flesjes in de minibar waren net zo duur als het gemiddelde hotel waarin ik normaal verblijf, dus ik besloot een slijterij te gaan zoeken. In de Verenigde Staten zijn die niet dikgezaaid, het bleek een eind lopen door de sneeuw en ik belandde in een achterbuurt. De drankwinkel was beveiligd met tralies en iedereen die binnen aanwezig was, verdacht ik van wapenbezit. Ik haalde opgelucht adem toen ik ongedeerd was teruggekeerd in het hotel.

Op het moment dat ik wilde vertrekken, sneeuwde het nog steeds. De portier meldde dat taxi's dubbel tarief rekenden vanwege het weer. Honderd dollar naar de luchthaven. 'Wat? fulmineerde ik. 'Jullie zijn hier toch wel gewend aan wat sneeuw!' Het duurde lang, want de portier en de wachtende chauffeurs hadden een deal gesloten, het was een val, maar uiteindelijk bleek het toch gewoon de helft te kosten.

De moraal van het verhaal? Hoe groter de luxe, hoe zwaarder het valt om de wrede buitenwereld weer het hoofd te bieden.